

Завідувач кафедри

/Перегуда Є.В./

«30» червня 2023 р.

Розробник силябусу

/Сердюк Н.А., Бабюк А.М./

СИЛАБУС Історія держави та права

1) Шифр за освітньою програмою: ОКЗ 3
2) Навчальний рік: 2023-2024
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 «Політологія», «Політичний менеджмент»
8) Статус освітнього компоненти: обов'язкова
9) Семестр: I, II
11) Контактні дані викладачів: проф., д.ю.н. Сердюк Н.А. E-mail: serdyuk.na@knuba.edu.ua; serdyuk_natalia@ukr.net Контакти: (097)968-53-34; Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/fkked Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА доц., к.ю.н. Бабюк А.М. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/fkked Контакти: (099)177-69-75; E-mail: babiuk.am@knuba.edu.ua ; Alla1005@ukr.net
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити На основі загальної середньої освіти
14) Мета курсу: ознайомлення з тенденціями та загальними закономірностями розвитку держави та права, починаючи від стародавніх часів та закінчуючи сучасністю, підготовка студентів до вивчення ряду основних та спеціальних юридичних дисциплін, надання їм цілісної картини зародження та еволюції основних інститутів держави і права, поглиблення сприйняття розвитку світу, систематизація та встановлення причинно-наслідкових зв'язків у розвитку державних та правових категорій людства.

15) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН 01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 СК3
2.	ПРН 06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК6 СК3

3.	ПРН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК7 СКЗ
4.	ПРН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК6 СКЗ

16) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
I сем. 30	I сем. 32		контрольна робота - 1	28	Залік
II сем. 30	II сем. 32		контрольна робота - 1	58	Іспит
Сума годин:				I сем. 90 II сем. 120	
Загальна кількість кредитів ECTS				I сем. 3,0 II сем. 4,0	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				124(4,13)	

17) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції та практичні заняття

БЛОК I. Історія держави і права України

МОДУЛЬ I

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ОСНОВНІ РИСИ РАБОВЛАСНИЦЬКОГО, РАННЬОФЕОДАЛЬНОГО ТА СТАНОВО – ПРЕДСТАВНИЦЬКОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Змістовний модуль 1

Зародження державності і права у східних слов'ян.

Тема 1. Предмет, методи дослідження, завдання та місце «Історія держави і права України» в системі суспільних наук. Найдавніші державні утворення та право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я (середина I тис. до н. е. – V ст. н. е.)

Тема 2. Становлення та розвиток державності і права у східних слов'ян. Державно-правові інститути давньоруської держави – Київської Русі (IV ст. – XII ст.)

Тема 3. Держава і право на території Південно-Західної Русі в період політичної в період політичної роздробленості. Політико-правові інститути Галицько-Волинського князівства (XII – пер. пол. XIV ст.)

Змістовний модуль 2

Держава та право України періоду пізнього Середньовіччя

Тема 4. Державний устрій і право на території Південно-західної Русі в період подолання феодальної роздробленості. Політико-правові інститути в українських землях, що знаходились під владою Великого князівства Литовського, Польського королівства та Речі Посполитої (кінець XIV ст. – перша половина XVII ст.)

МОДУЛЬ II

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ОСНОВНІ РИСИ КОЗАЦЬКОГО ПРАВА. ПРАВО ГЕТЬМАНСЬКОЇ УКРАЇНИ

Змістовний модуль 3

Державність і право України у козацькі часи.

Тема 5. Суспільно-політичний устрій і право України у період народно-визвольної війни під керівництвом Б. Хмельницького. Суспільно-політичний лад і право козацько-гетьманської держави.

МОДУЛЬ III

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ЗАКОНОДАВСТВО ІМПЕРСЬКОГО ПЕРІОДУ КІНЕЦЬ XVIII –

ПОЧАТОК ХХ СТ.СТ.

Змістовний модуль 4

Державність та право України в умовах двох імперій.

Тема 6. Суспільно-політичний лад і право на території України у складі Російської імперії. Буржуазні реформи 60-70-х років а Росії та їх вплив на суспільний і державний лад України. Суспільно-політичний лад і право України в період з початку ХХ ст. до 1917 р.

Тема 7. Суспільно-політичний лад і право західноукраїнських земель у період австрійського панування (1772-1918 рр.)

МОДУЛЬ IV

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ В РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ПЕРІОД 1917 – 1921 Р.Р.

Змістовний модуль 5

Новітня історія держави та права України

Тема 8. Державно-політична криза 1916-1917 рр. в Росії та її вплив на суспільний та державний лад і право України.

Тема 9. Суспільно-політичний лад і право України у період державотворчих пошуків 1917-1923 рр.

МОДУЛЬ V

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ЗАКОНОДАВСТВО РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ 1921 – ПОЧАТКУ 1990 Р.Р.

Змістовний модуль 6

Становлення радянської держава і права в Україні (1917 р. – початок 90-х рр.)

Тема 10. Утворення державно-правових інститутів української радянської держави та їх конституційне оформлення (1917-1920 рр.).

Тема 11. Держава і право України в умовах нової економічної політики (1921 – початок 1929 рр.)

Тема 12. Державний устрій та право України в умовах становлення тоталітарно-репресивного режиму. Вхідження Західної України і Північної Буковини до складу України (1929-1941 рр.)

Змістовний модуль 7

Радянська держава і право в Україні у воєнні та післявоєнні роки (1941 р. – початок 90-х рр.)

Тема 13. Зміни в державній системі та праві Радянської України в роки Великої Вітчизняної війни та в перші повоєнні роки (1941 – середина 50-х років).

Тема 14. Державно-правові інститути України у другій половині 50-х – середині 80-х рр.

МОДУЛЬ VI

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ПОЧАТКУ 1990 Р. ДО СЬОГОДЕННЯ

Змістовний модуль 8

Держава і право України на сучасному етапі.

Тема 15. Зміни в державному устрої та праві України в період реформ кінця 80-х – початку 90-х рр. Розпад СРСР відродження незалежної держави Україна, шляхи її розбудови

БЛОК II. Історія держави і права зарубіжних країн

МОДУЛЬ I

Змістовний модуль 1

Держава та право у країнах Стародавнього Світу

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ТА ІСТОРИОГРАФІЯ ІСТОРИЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ І ПРАВА У КРАЇНАХ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

ТЕМА 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО ЄГИПТУ ТА ВАВІЛОНІЇ

ТЕМА 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОЇ ІНДІЇ ТА КИТАЮ

ТЕМА 4. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНТИЧНИХ ДЕРЖАВ. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ

ТЕМА 5. ДЕРЖАВНИЙ ТА СУСПІЛЬНИЙ УСТРІЙ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ

Змістовний модуль 2

Держава та право країн періоду Середньовіччя

ТЕМА 6. СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ФРАНКІВ. ДЕРЖАВА І ПРАВО ФРАНЦІЇ ПЕРІОДУ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

ТЕМА 7. ДЕРЖАВА І ПРАВО НІМЕЧЧИНИ У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ

ТЕМА 8. ДЕРЖАВА І ПРАВО АНГЛІЇ У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ

ТЕМА 9. ДЕРЖАВА І ПРАВО СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ВІЗАНТІЇ ТА АРАБСЬКОГО ХАЛІФАТУ

МОДУЛЬ II

Змістовний модуль 3

Історія держави та права країн Нового та Новітнього часів.

ТЕМА 10. ДЕРЖАВА І ПРАВО АНГЛІЇ НОВОГО ЧАСУ

ТЕМА 11. ДЕРЖАВА І ПРАВО АНГЛІЇ НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ

ТЕМА 12. ДЕРЖАВА І ПРАВО США НОВОГО ЧАСУ

ТЕМА 13. ДЕРЖАВА І ПРАВО США НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ

ТЕМА 14. ДЕРЖАВА І ПРАВО ФРАНЦІЇ НОВОГО ЧАСУ ТА НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ

ТЕМА 15. ДЕРЖАВА І ПРАВО НІМЕЧЧИНИ ТА ІТАЛІЇ НОВОГО ТА НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота:

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у науково-практичній конференції з публікацією тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

БЛОК I. Історія держави і права України

1. Виникнення стародавніх держав.
2. Держава і право скіфів.
3. Держава і право античних міст-держав.
4. Держава і право Боспорського царства.
5. Держава і право стародавніх східних слов'ян.
6. Утворення, розвиток і занепад Київської Русі.
7. Суть норманської теорії походження Київської Русі.
8. Суспільний лад Київської Русі.
9. Правове становище феодалнозалежного населення Київської Русі.
10. Державний устрій Київської Русі.
11. Системи правління Київської Русі.
12. Характеристика джерел права Київської Русі.
13. Характеристика цивільного права Київської Русі.
14. Характеристика кримінального права Київської Русі.
15. Характеристика судочинства Київської Русі.
16. Утворення, розвиток і занепад Галицько-Волинського князівства.
17. Суспільний лад Галицько-Волинського князівства.
18. Державний устрій Галицько-Волинського князівства.

19. Характеристика права Галицько-Волинського князівства.
20. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
21. Виникнення і загальна характеристика українського козацтва, Запорізької Січі та реєстрового козацтва.
22. Система органів самоуправління Запорізької Січі.
23. Суспільний лад українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
24. Державний устрій українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
25. Характеристика джерел права українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
26. Характеристика цивільного права українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої
27. Характеристика кримінального і процесуального права українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
28. Антикріпосницький і національно-визвольний характер народної війни.
29. Суспільний лад України у період народно-визвольної війни.
30. Державний устрій України періоду народно-визвольної війни.
31. Характеристика права України періоду народно-визвольної.
32. Входження України до складу Росії та його політико-правові наслідки.
33. Історичні передумови і правове оформлення переходу України під протекторат Росії.
34. Правовий статус України і форма її державно-правових зв'язків з Росією за Березневими статтями 1654 р.
35. Перерозподіли території України між іноземними державами та політико-правове становище України під їх владою у середині XVII - кінці XVIII ст.
36. Суспільний лад Козацько-гетьманської держави.
37. Державний устрій Козацько-гетьманської держави.
38. Ліквідація автономного устрою України.
39. Характеристика джерел права Козацько-гетьманської держави.
40. Характеристика цивільного права Козацько-гетьманської держави.
41. Характеристика кримінального права Козацько-гетьманської держави.
42. Характеристика процесуального права Козацько-гетьманської держави.
43. Криза і розпад феодально-кріпосницького ладу в Україні у складі Російської імперії.
44. Суспільний лад України у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
45. Декабристський рух в Україні.
46. Державний устрій України у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
47. Характеристика джерел права України у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
48. Характеристика галузей права України у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
49. Скасування кріпосного права в Україні у складі Російської імперії.
50. Суспільний лад України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.

БЛОК II. Історія держави і права зарубіжних країн

1. Державний та суспільний лад Мохенджо – Даро та Хараппи.
2. Військове право Стародавньої Індії
3. Державний лад Китаю у період Чжоу.
4. Державний лад Цинської Імперії.
5. Особливості суспільного ладу Китаю.
6. Вплив філософських вчень на правову систему Китаю.
7. Регулювання майнових відносин у Стародавньому Китаї.
8. Законодавчий процес Стародавніх Афін.
9. Правовий статус жінки в Стародавніх Афінах.
10. Причини та наслідки політичної кризи у Спарті.
11. Розвиток держави і права в Мінойській державі
12. Розвиток держави і права в Мікенській державі
13. Державний та суспільний лад імперії Олександра Македонського.
14. Магістратури у Римі.
15. Зародження і розвиток колонату.
16. Особливості державного ладу імперії у період принципату.
17. Військова реформа Карла Мартелла, її наслідки.
18. Вплив християнської церкви на правову систему франкської держави.
19. Кримінальний процес у франків.
20. Вплив релігії на формування держави і права в Англії (XI–XVI ст.).
21. Адміністративно-судові функції шерифів (XII ст.).

22. Правове становище “віланів” у XIII ст. Особливості становлення англійського права.
23. Джерела мусульманського права.
24. Види злочинів і система покарань за мусульманським правом.
25. Судова система, органи державного управління, релігійне право в Арабському Халіфаті.
26. Причини та наслідки „славетної революції” 1689 р. в Англії.
27. Зміни у соціальній структурі англійського суспільства в XIX ст.
28. Характеристика Білля про права.
29. Фабричне законодавство Англії.
30. Взаємовідносини між гілками державної влади у XIX – на початку XX ст.
31. Громадянська війна у США у середині XIX ст. та її наслідки.
32. Демократизація американського суспільства.
33. Суд і судочинство.
34. Види договорів у США в XVIII–XIX ст.
35. Кримінальне право і процес.
36. Політика сегрегації. Причини проведення, зміст та наслідки.
37. Зміни у соціальній структурі США на протязі другої половини XX ст.
38. Співвідношення федеральних законів та законів штатів.
39. Трудове право США.
40. Державний лад Реставрації монархії
41. Зміни в державному ладі за правління Наполеона III
42. Судова система Паризької комуни.
43. Органи державної влади Франції у період Третьої республіки.
44. Вплив Кодифікації Юстиніана на Цивільний кодекс французів.
45. Характеристика Конституції Франції 1946 р.
46. Державний устрій П'ятої республіки.
47. Основні напрями державно-правового розвитку Франції у кінці XX – на початку XXI ст.
48. Державний лад ФРН у другій половині XX ст.
49. Особливості соціального законодавства ФРН.
50. Причини та наслідки об'єднання Німеччини у 1990 р.

Питання підсумкового контролю

БЛОК I. Історія держави і права України

1. Державний устрій України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
2. Судова реформа України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
3. Земська, міська і військова реформи України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
4. Характеристика права України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
5. Загарбання західноукраїнських земель Австрійською монархією і Угорським королівством і австро-угорська колоніальна політика.
6. Суспільний лад західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
7. Державний устрій західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
8. Характеристика джерел права західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
9. Характеристика цивільного права західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
10. Характеристика кримінального права західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
11. Зміни в державних інститутах на Україні після Лютневої революції 1917р. Державно-правові взаємовідносини Центральної Ради з Тимчасовим урядом.
12. Органи влади та управління УНР періоду Центральної Ради (жовтень 1917 – квітень 1918 р.).
13. Державний устрій УНР за Конституцією від 29 квітня 1918 р.
14. Перебудова судових органів УНР періоду Центральної Ради.
15. Закони про громадянство від 2 – 4 березня 1918р. та інші акти в галузі державного будівництва УНР періоду Центральної Ради.
16. Закон про національну персональну автономію від 9 січня 1918 р.
17. Гетьманат П. Скоропадського. Центральна влада та управління Української держави.
18. Судова система Української держави (Гетьманат П. Скоропадського).
19. УНР періоду Директорії: центральні та місцеві органи влади та управління.
20. Судові органи УНР періоду Директорії.
21. Вищі та місцеві органи влади та управління ЗУНР.
22. Судоустрій ЗУНР.
23. Центральні та місцеві органи влади і управління УСРР за Конституцією 1919 р.

24. Основні принципи виборчої системи УСРР за Конституціями 1919, 1929 і 1937 рр.
25. Утворення СРСР та роль України в цьому процесі.
26. Судова реформа в УСРР 1922-1925рр.
27. Органи влади та управління за Конституцією УРСР 1929р.
28. Адміністративно-територіальна реформа УСРР 1922 – 1935 рр.
29. Українізація державного і господарського апарату УСРР (20-30-ті роки ХХ ст.).
30. Національні адміністративно-територіальні одиниці в УСРР в 20-30-ті роки ХХ ст. Утворення Молдавської АРСР.
31. Органи влади та управління за Конституцією УРСР 1937р.
32. Судоустрій в СРСР та УРСР за судовою реформою 1938р.
33. Правове становище західноукраїнських земель та Буковини у 20-30-ті роки ХХ ст.
34. Юридичне оформлення возз'єднання Західної України та Північної Буковини з УРСР.
35. Проголошення самостійності Карпатської України 15 березня 1939р.
36. Надзвичайні органи державної влади під час Великої Вітчизняної Війни 1941 – 1945 р.р.
37. Перебудова в системі місцевих органів влади УРСР під час Великої Вітчизняної Війни.
38. Зміни в системі правоохоронних органів УРСР під час Великої Вітчизняної Війни.
39. Спроба відновлення Української самостійної держави на початку війни Німеччини з СРСР.
40. Розчленування фашистською Німеччиною території України та характеристика окупаційного режиму.
41. Політична платформа УПА, УГВР (Українська Головна визвольна рада) та інших організацій націоналістичних сил під час війни.
42. Зміни в радянському державному ладі України в другій половині 50-х - середині 80-х р. ХХ ст.
43. Судова реформа в Україні за Законом про судоустрій УРСР 1960 р.
44. Юридичне оформлення включення до УРСР Закарпатської України.
45. Законодавче оформлення передачі Кримської області із складу РРФСР до УРСР.
46. Вищі та місцеві органи влади та управління УРСР за Конституцією 1978р.
47. Юридичне оформлення ліквідації СРСР та утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД).
48. Декларація про державний суверенітет та Акт проголошення незалежності України, їх зміст та історичне значення.
49. Форма правління, державно-територіальний устрій та політичний режим за Конституцією України від 28 червня 1996р.
50. Державний центр УНР в екзилі: його правовий статус та політична платформа (1920 – 1991рр.).
51. Політична реформа в Україні (2004 – 2005 рр.).
52. Джерела права та законодавство Української Народної Республіки.
53. Джерела та основні риси права Української держави (Гетьманат П. Скоропадського).
54. Джерела права та зміни в законодавстві Директорії УНР.
55. Джерела та основні риси права Західноукраїнської Народної Республіки.
56. Джерела права Радянської України 1917-1922 р.р.
57. Джерела права УРСР в складі СРСР 1922-1991 р.р.
58. Перша кодифікація радянського законодавства в Україні 1922-1929 р.р., її причини та наслідки.
59. Друга кодифікація радянського законодавства в Україні 50-80-х р.р. ХХ ст., її причини та особливості.
60. Кодифікація і розвиток земельного права в 50-80-х р.р. ХХ ст.
61. Кодифікація і розвиток колгоспного права в 50-80-х р.р. ХХ ст.
62. Кодифікація і розвиток цивільного права в 50-80-х р.р. ХХ ст.
63. Кодифікація і розвиток законодавства про шлюб і сім'ю в 50-80-х р.р. ХХ ст.
64. Кодифікація і розвиток законодавства про цивільне судочинство в 50-80-х р.р. ХХ ст.
65. Кодифікація і розвиток кримінального права в 50-80-х р.р. ХХ ст.
66. Кодифікація і розвиток кримінально-процесуального законодавства в 50-80-х р.р. ХХ ст.
67. Кодифікація і розвиток законодавства про працю в 50-80-х р.р. ХХ ст.
68. Становлення основ цивільного права Радянської України 1917-1922 р.р.
69. Становлення основ сімейного права Радянської України 1917-1922 р.р.
70. Становлення основ земельного та колгоспного права Радянської України 1917-1922 р.р.
71. Становлення основ трудового права Радянської України 1917-1922 р.р.
72. Становлення основ кримінального права 1917-1922 р.р.
73. Становлення основ цивільно-процесуального та кримінально-процесуального права 1917-1922 р.р.
74. Розвиток цивільного права УРСР 1929 – червень 1941 р.р.
75. Розвиток кримінального права УРСР 1929 – червень 1941 р.р.
76. Розвиток трудового права УРСР 1929 – червень 1941 р.р.
77. Розвиток сімейно-шлюбного та спадкового права УРСР 1929 – червень 1941 р.р.
78. Зміни в цивільному праві УРСР в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.
79. Зміни в сімейному праві УРСР в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.

80. Зміни в трудовому праві УРСР в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.
81. Зміни в кримінальному та кримінально-процесуальному праві УРСР в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.
82. Конституція Радянської України 1919 р. із змінами і доповненнями від 1925 р.
83. Конституція Радянської України 1937 р.
84. Цивільний кодекс УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
85. Земельний кодекс УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
86. Кодекс законів про працю УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
87. Кодекс про народну освіту УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
88. Кримінальний кодекс УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
89. Кримінально-процесуальний кодекс УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
90. Адміністративний кодекс УСРР 1927 р., його структура та загальний зміст.
91. Кодекс законів про сім'ю, опіку, шлюб та акти громадського стану УСРР 1926 р., його структура та зміст.
92. Виправно-трудова кодекс УСРР 1925 р., його структура та зміст.
93. Примірні статuti сільськогосподарської артілі СРСР 1930, 1935 років, їх загальний зміст та характерні відмінності.
94. Цивільно-процесуальний кодекс УСРР 1924 р., його структура та загальний зміст.
95. Земельний закон, затверджений Українською Центральною Радою (18 січня 1918 р.), його зміст та значення.
96. Кримінальний кодекс УРСР 1960 р., його структура та загальний зміст.

БЛОК II. Історія держави і права зарубіжних країн

1. Причини розладу первіснообщинного устрою і утворення державних об'єднань.
2. Загальні закономірності формування держави і становлення права в державах Стародавнього світу.
3. Виникнення держави та права в Стародавньому Вавилоні.
4. Характеристика Східної деспотії.
5. Суспільний та державний лад Стародавнього Вавилону.
6. Державний лад країн з азійським способом виробництва.
7. Правове положення населення в Стародавньому Вавилоні.
8. Види злочинів і система покарань за законами царя Хаммурапі.
9. Виникнення держави і права в Єгипті.
10. Виникнення і розвиток держави і права у Стародавньому Китаї.
11. Джерела та основні риси права Стародавнього Китаю.
12. Утворення і розвиток держави і права в Стародавній Індії.
13. Джерела та основні риси права Стародавньої Індії.
14. Історичні умови виникнення і розвитку держави і права в Афінах.
15. Суспільний та державний лад Афін.
16. Особливості афінської демократії і причини її занепаду.
17. Суспільний та державний лад Спарти.
18. Загальна характеристика афінського права.
19. Виникнення Римської держави і права. Їх періодизація.
20. Суспільний та державний лад Риму в період республіки.
21. Суспільний та державний лад Риму в період імперії.
22. Джерела та основні риси римського права.
23. Кодифікація Юстиніана. Загальна характеристика.
24. Суд і процес у Стародавньому Римі.
25. Характерні риси феодальної держави та права.
26. Походження і розвиток держави у франків.
27. Суспільний та державний лад франків.
28. Характеристика "Салічної правди" як джерела права франків.
29. Суспільний і державний лад феодальної Франції.
30. Станово-представницька монархія у Франції.
31. Органи влади та управління у Франції в період абсолютної монархії.
32. "Золота булла" 1356 р. Загальна характеристика.
33. Джерела та основні риси феодального права Німеччини.
34. Політика "освіченого абсолютизму" в Пруссії та Австрії.
35. Особливості станово-представницької і абсолютної монархії в Німеччині.

36. Міське право в західноєвропейських феодальних державах.
37. Загальна характеристика Магдебурзького права.
38. Канонічне право в західноєвропейських феодальних державах.
39. Утворення і розвиток англійської держави і права.
40. Суспільний та державний лад англосаксів.
41. Джерела та загальні риси права феодальної Англії.
42. Характеристика Великої Хартії Вольностей 1215 р.
43. Особливості станово-представницької монархії в Англії.
44. Англійський парламент, його виникнення та розвиток.
45. Зміцнення державного і суспільного ладу Англії у XVIII ст.
46. Поняття інквізиційного процесу в західноєвропейському феодальному праві.
47. Виникнення та розвиток Арабського Халіфату. Державний лад.
48. Джерела мусульманського права.
49. Основні риси і система мусульманського права.
50. Особливості розвитку феодальних відносин у Візантії.
51. Візантійське законодавство після імператора Юстиніана.
52. Держава і церква в історії Візантії.
53. Передумови і основні етапи англійської революції XVII ст.
54. Англійська революція середини XVII ст. та утворення республіки. “Інструмент управління”.
55. “Славетна революція” в Англії та її суть.
56. “Хабеас Корпус Акт”, “Білль про права”, “Акт про престолоуспадкування”.
57. Класи і партії в англійській революції середини XVII ст.
58. Формування і розвиток англійського буржуазного права.
59. Реформа виборчого права Англії XIX ст. Причини і наслідки.
60. Зміни в суспільному та державному ладі Англії в Новий період.
61. “Конституція” Британської імперії 1931 р.
62. Передумови революції у Франції кінця XVIII ст.
63. Особливості та основні етапи французької революції XVIII ст.
64. Суть державно-правових змін в період французької революції кінця XVIII ст.
65. Суть політики якобінської диктатури у Франції.
66. Суспільний і державний лад Франції періоду Директорії.
67. Загальна характеристика Цивільного кодексу Франції 1804 р.
68. Право власності за Цивільним кодексом Франції 1804 р.
69. Шлюбно-сімейне право за Цивільним кодексом Франції 1804 р.
70. Державний лад і соціально-економічне законодавство Паризької Комуни.
71. Суспільний і державний лад Франції періоду Третьої республіки.
72. Народний фронт у Франції у 30-ті роки XX ст. та його політика.
73. Державний лад Франції періоду Четвертої республіки.
74. Утворення режиму П'ятої республіки у Франції.
75. Характеристика Конституції Франції 1946 р.
76. Суспільний і державний лад Італії XIX ст.
77. Конституція Італії 1947 р.
78. Суспільний і державний лад Німеччини у XIX ст.
79. Революція в Німеччині та утворення Веймарської республіки .
80. Суспільний та державний лад фашистської Німеччини.
81. Механізм влади німецького фашизму.
82. Вищі органи законодавчої і виконавчої гілок влади Німеччини за Веймарською Конституцією.
83. Розгром фашистської Німеччини і утворення ФРН і НДР.
84. Війна за незалежність американського народу. Причини і наслідки.
85. Декларація незалежності США.
86. Американські “Статті конфедерації” 1781 р.
87. Загальна характеристика Конституції США.
88. Принципи Конституції США.
89. Вищі органи виконавчої і законодавчої влади за Конституцією США.
90. Взаємовідносини президента з конгресом США у період після Другої світової війни.
91. Поправки до Конституції США.
92. Основні права і свободи американських громадян за Конституцією США.
93. Суть і процедура імпічменту в конституційному праві США.
94. Громадянська війна Півночі і Півдня США. Скасування рабства.
95. Загальна характеристика американської правової системи кінця XVII – XIX ст.

96. Розвиток правового регулювання трудових відносин в США.
97. Суть “Нового курсу” Рузвельта.
98. Характеристика Верховного Суду США.
99. Становлення і розвиток місцевих органів самоврядування в США.
100. Правове регулювання суспільних відносин в США в період після Другої світової війни.

18) Основна література:

БЛОК I. Історія держави і права України

Підручники:

1. Захарченко П. П. Історія держави та права України : підруч. К. : Атіка, 2005. 368 с.
2. Історія держави і права України : підруч. за ред. А. С. Чайковського. К. : Юрінком Інтер, 2006. 512 с.
3. Історія держави і права України : підруч. у 2-х т. / В. Д. Гончаренко, А. Й. Рогожин, О. Д. Святоцький та ін. ; за ред. В. Я. Тація та ін. Т. 1. К. : Ін Юре, 2003. 656 с.
4. Кульчицький В. С., Тищик Б. Й. Історія держави і права України : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Ін Юре, 2008. 624 с.

Навчальні посібники:

1. Бойко І.Й. Історія правового регулювання цивільних, кримінальних та процесуальних відносин в Україні (ІХ-ХХ ст.) : навч. посібник [для студ. ВНЗ] Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 903 с.
2. Гончаренко В. Д. Історія держави і права України. Підручник. Право, 2019. 552 с.
3. Забзалюк Д. Є. Історія держави та права України: навч. посібник (у схемах і таблицях). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 120 с.
4. Заруба В. М. Історія держави і права України : навч. посіб. К. : Істина, 2006. 416 с.
5. Іванов В. М. Історія держави і права України : навч. посіб. К. : Атіка, 2007. 728 с.
6. Історія українського права : навч. посіб. / [І. А. Безклубий, І. С. Гриценко, О. О. Шевченко та ін.] ; за ред. І. А. Безклубого. К. : Грамота, 2010. 334 с.
7. Капелюшний В. П. Історія держави і права України : навч. посіб. в схемах, таблицях і визначеннях основних термінів / В. П. Капелюшний, С. В. Кудін. К. : Олан, 2001. 224 с.
8. Кузьминець О. Історія держави і права України : навч. посіб. / О. Кузьминець, В. Калиновський. 2-е вид. допов. К. : Україна, 2002. 448 с.
9. Орленко В. І. Історія держави і права України : посіб. для підготов. до іспитів 3-є вид., доповн. та перероб. К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. 164 с.
10. Терлюк І. Історія держави і права середньовічної України : навч. посіб. Львів : Каменяр, 2010. 231 с.
11. Терлюк І. Я. Історія держави і права України : навч. посіб. К. : Атіка, 2011. 944 с.
12. Трофанчук Г. І. Історія держави та права України : навч. посіб К. : Юрінком Інтер, 2011. 384 с.

БЛОК II. Історія держави і права зарубіжних країн

Підручники:

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / [авт. кол.: О. М. Бандурка, О. М. Головка, І. А. Логвиненко та ін.], за заг. ред. О. М. Бандурки; МВС України, Харків. нац. унт внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та змін. – Харків : ХНУВС, 2021. – 596 с.
2. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, за заг. ред. О. М. Бандурки. - Харків : Майдан, 2020. - 618 с.
3. Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. свищ. навч. закл.: рекомендовано МОН України / за ред. Л. М. Маймескулова. Харків : Право, 2011. 520 с.
4. Трофанчук Г. І. Історія держави і права зарубіжних країн. Підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 448 с.

Навчальні посібники:

1. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб.: рекомендовано МОН України [2-ге вид., перероб. і доп.]. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 872 с.
2. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб.: рекомендовано МОН України. Київ : Істина, 2010. 768 с.
3. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час): Навч. посібник / За ред. проф. Б. Й. Тищика. – Львів: Світ, 2006. – 696 с.
4. Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн [Текст]: навч. посібник; 8-ме вид., доповн.

Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

5. Тихоненков Д.А. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Харків : Право, 2017. 246 с.
6. Хома П. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2015. 480 с.
7. Шевченко О. О. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Олександр Оксентійович Шевченко. – Київ : Олан, 2008. – 351с.

Методичні рекомендації

Історія держави і права: Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи для студентів спеціальності 052 «Політологія». Уклад. Н.А. Сердюк, А.М. Бабюк. Київ–Тернопіль: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2022. 87 с.

Конспекти лекцій

Історія держави і права: Конспект лекцій для студентів спеціальностей 052 «Політологія» та 081 «Право». Частина I. Історія держави і права України. Уклад. Н.А. Сердюк. Київ–Тернопіль: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2022. 280 с.
Історія держави і права: конспект лекцій для студентів спеціальності 052 «Політологія». Частина II. Історія держави і права зарубіжних країн. Уклад. А.М. Бабюк. Київ–Тернопіль: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2022. 215 с.

Першоджерела та хрестоматії

1. Історія західноєвропейського Середньовіччя. Хрестоматія / Упорядник М. О. Рудь. – К.: Либідь, 2005. – 656 с.
2. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн / За ред. В. Д. Гончаренка. – Т. 1. – К., 1998. – 498 с.

19) Додаткові джерела:

БЛОК I. Історія держави і права України

1. Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики / П. П. Гай-Нижник (кер. проекту, упоряд., наук. ред.). К.: "МП Леся", 2016.
2. Антологія української юридичної думки: В 10 т./ За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. К.: Вид. Дім «Юридична книга», 2002-2005.
3. Аркуша О. Г., Кондратюк К. К., Мудрий М. М., Сухий О. М. Час народів. Історія України XIX століття: Навчальний посібник / За заг. ред. М. М. Мудрого. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 408 с.
4. Білоконь М. В. Органи державного управління та місцевого самоврядування в Російській імперії у другій половині XIX ст. (на матеріалах Лівобережної України): історико-правове дослідження. Х. : НУВС, 2003.
5. Бондаревський А.В. Волосне управління та становище селян на Україні після реформи 1861. К., 1961.
6. Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. Ю.С. Шемшученка. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. 992 с.
7. Гуржій О. Українська козацька держава у другій половині XVII ст.: кордони, населення, право. К., 1996.
8. Гуржій О.І., Орлик В.М. Селяни України та їх оподаткування в XVII – середині XIX ст. Біла Церква: Видю Пшонківський О.В., 2012. 278 с.
9. Документи українського козацтва XVI - першої половини XVII ст.: універсали, листування, угоди, присяги [Текст] / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського ; [упоряд.: В. Брехуненко та ін. ; редкол.: Г. Папакін (голов. ред.) та ін.]. Київ : [б. в.], 2016. -607 с.
10. Матяш І.Б. Українська консульська служба як державний інститут: становлення, функціонування, персоналії. – К.:Інститут історії України, 2016.
11. Мироненко О.М. Українське державотворення: Словник-довідник / О.М. Мироненко, Ю.І. Римаренко, І.Б. Усенко, В.А. Чехович. К.: Либідь, 1997. 560 с.
12. Падох Я. Суди і судовий процес старої України. Нью-Йорк; Львів, 1990.
13. Правовий звичай як джерело українського права (IX – XIX ст.) / [І. Б. Усенко, В. Д. Бабкін, І. В. Музика та ін.] ; від. ред. І. Б. Усенко. К. : Наукова думка, 2006. 280 с.
14. Про правові основи держави: збірник законів. Х.: ПП «Ігвіні», 2005. 416 с.
15. Русь "після Русі". Між короною і булавою. Українські землі від королівства Русі до Війська Запорізького [Текст] / [В. М. Горобець та ін.]. – Харків: Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2016. - 351,
16. Сокур Ю. В. Правові основи торговельно-транспортного підприємництва в Україні (на матеріалах чумацького промислу XVII – XIX ст.) К. : Фейвор, 2009. 202 с.
17. Терлюк І.Я. Окупаційний режим в Україні 1941-1944 рр. і проблеми творення української національної державності: історія держави і права. Львів, 2009.
18. Тищик Б.Й., Вівчаренко Б.А. Суспільно-політичний лад і право України у складі Речі Посполитої та Литовської держави. Львів, 1996.
19. Хрестоматія з історії держави і права України : навч. посіб. / Упоряд.: А. С. Чайковський (кер.), О. Л. Копиленко, В. М. Кривоніс та ін. К. : Юрінком Інтер, 2003. 656 с.
20. Хрестоматія з історії держави і права України: Навч. посіб./ Уклад. В.Д. Гончаренко, О.Д. Святоцький. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2003. 800 с.

21. Шандра В. Міщанські органи станового самоврядування в Україні (кінець XVIII початок XX ст.) К.: Інститут історії України, 2016.

БЛОК II. Історія держави і права зарубіжних країн

1. Баймуратов М. О., Хоббі Ю. С. Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами: монографія. Суми : Університет. кн., 2013. 300 с.
2. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США. – К.: Видавництво «Україна», 1999. – 554 с.
3. Блок М. Феодалне суспільство / Пер. с фр. – К.: Вид. дім «Всесвіт», 2001. – 528 с.
4. Бондарчук Л. В. Литвинюк Л. В., Дорох А. В. Європейський Союз та основні етапи його створення, наслідки та механізм взаємодії. Young Scientist. Економічні науки. 2018. № 5 (57). С. 681-684.
5. Велика Є. С. Види покарань у праві держав Стародавнього Сходу. Право і Безпека – Pravo Bezpeka. 2010. № 5 (37). С. 57-61.
6. Войціховський А. В. Відносини України з Європейським Союзом у безпековій політиці. Юстиція, свобода і безпека як сфери європейської інтеграції України: матеріали «круглого столу» (м. Харків, 3 березня 2014 р.). Харків: Рейтинг, 2014. С. 17-20.
7. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків : ХНУВС, 2020. 544 с.
8. Дахно І. І. Право Європейського Союзу: навчальний посібник. Київ : Центр учб. літ., 2018. 415 с.
9. Калашников В. М., Малишко В. М. Формування інститутів держави і права в США ранньої доби (1607–1775 рр.): Монографія. За ред. і з передмовою І. Б. Усенка. Київ : Логос, 2015. 406 с.
10. Комарова Т. В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків : Право, 2018. 528 с.
11. Кривошея І. І., Барвінок О. Історія Великої Британії. Київ : КНТ, 2017. 208 с.
12. Логвиненко Є. С. Покарання військових в античних державах. Право і Безпека. 2017. № 1 (64). С. 31-35.
13. Логвиненко Є. С. Розуміння покарання в філософських і політико-правових ученнях Стародавнього Китаю. Право і безпека. 2019. № 1 (72). С. 65-71.
14. Малишев Б. В. Судовий прецедент у правовій системі Англії. – К.: Праксіс, 2008. – 344 с.
15. Основи права Європейського Союзу: підручник / за ред. Т. Л. Сироїд. Харків : Право, 2018. 456 с.
16. Острогорський Г. Історія Візантії. Пер. з нім. – Львів: Літопис, 2002. – 588 с.
17. Тищик Б. Й. Велика Британія: історія державності і права (V – початок XXI ст.): навч. посіб. Львів : Світ, 2017. 351 с.
18. Токвіль А. Про демократію в Америці. У двох томах. Пер. з франц. – К.: Видавничий дім «Всесвіт», 1999. - 588 с.
19. Харитонов Є. О. Історія приватного права Європи: Східна традиція. – О.: Юридична література, 2000. – 260 с.

20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

БЛОК I. Історія держави і права України

Поточне оцінювання та самостійна робота								ІЗ	Сума
М1		М2		М3		М4			
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ5	ЗМ6	ЗМ7	ЗМ8		
8	9	9	9	9	9	9	8	30	100

БЛОК II. Історія держави і права зарубіжних країн

Поточне оцінювання та самостійна робота			ІЗ	Іспит	Сума	
М1		М2				
ЗМ1	ЗМ2		ЗМ3			
15	15		15	25	30	100

21) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.
2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку, іспиту.
3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати знання з пропущеної теми викладачу до складання заліку, іспиту.
4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

22) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3820>